

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor ändras.

Enligt den föreslagna lagen krävs det ett gällande kvotbeslut för att ett vindkraftverk ska kunna godkännas för tariffsystemet. Kvotbeslutet ska gälla högst till och med den 1 november 2017. Ett pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som beviljats statligt stöd för investering i det ska dock godkännas för tariffsystemet utan kvotbeslut. Ansökningarna om kvotbeslut ska avslås när den sammanlagda nominella effekten för generatorerna i vindkraftverk till följd av besluten om godkännande för tariffsystemet, kvotbesluten och det ovan nämnda pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk första gången har överskridit den totala kapacitet hos vindkraftverk som kan godkännas för tariffsystemet.

I propositionen föreslås det dessutom att elproducentens lagstadgade skyldighet att lämna in en skriftlig förhandsanmälan om byggande av ett vindkraftverk, biogaskraftverk eller trädbränslekraftverk som uppfyller förutsättningarna för godkännande för tariffsystemet ska slopas.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Enligt 6 § 2 mom. 2 punkten i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010), nedan *produktionsstödslagen*, kan för tariffsystemet godkännas vindkraftverk till dess att den sammanlagda nominella effekten för generatorerna i för systemet godkända vindkraftverk överstiger 2 500 megavoltampere (nedan *vindkraftverkens totala kapacitet*). De vindkraftsprojekt som är aktuella i Finland omfattar drygt 11 000 megawatt av vilka cirka 2 200 megawatt utgörs av planerade projekt för havsbaserad vindkraft. Antalet aktuella projekt överskrider betydligt den totala kapacitet hos vindkraftverk som kan godkännas för tariffsystemet.

Enligt programmet för statsminister Sipiläs regering ska tariffsystemets vindkraftskvoter begränsas från 2 500 megavoltampere till cirka 2 000 megavoltampere, men de som redan ansökt om kvotbeslut ska godkännas för tariffsystemet. Efter det att regeringsprogrammet publicerats den 27 maj 2015 lämnades ansökningar om kvotbeslut in i snabb takt. Den sammanlagda nominella effekten för generatorerna i de vindkraftverk som godkänts för tariffsystemet, de vindkraftverk som fått kvotbeslut och de vindkraftverk som ansökt om kvotbeslut överskred vindkraftverkens totala kapacitet den 2 juni 2015.

Närmare bestämmelser om behandlingen av ansökningar om kvotbeslut och förutsättningarna för godkännande av ansökningarna finns i 17 b § i produktionsstödslagen. Den genomsnittliga behandlingstiden vid Energimyndigheten har varit cirka två månader. På grund av det stora antalet ansökningar som inkommit inom en kort tid är behandlingstiden dock för ögonblicket längre. Enligt uppskattning ska Energimyndigheten under hösten 2015 kunna fatta beslut på de anhängiga ansökningarna om kvotbeslut, så att den nomi-

RP 15/2015 rd

nella effekten hos generatorerna i de vindkraftverk som godkänts för tariffsystemet och de som fått kvotbeslut motsvarar den totala kapaciteten enligt 6 § 2 mom. 2 punkten i produktionsstödslagen. Enligt 17 b § 3 mom. i produktionsstödslagen är ett kvotbeslut i kraft i två år efter det att beslutet vunnit laga kraft. Om det på basis av ett lagakraftvunnet kvotbeslut under beslutets giltighetstid ansöks om att ett vindkraftverk ska godkännas för tariffsystemet på det sätt som anges i 14 § i produktionsstödslagen, har elproducenten företräde att få vindkraftverket godkänt för tariffsystemet.

I november 2014 beviljades ett pilotprojekt för havsbaserad vindkraft, som ska genomföras på Tahkoluoto i Björneborg, 20 miljoner euro i investeringsstöd. För att projektet ska kunna genomföras förutsätts dessutom att projektet får produktionsstöd enligt tariffsystemet. I 9 § 2 mom. i produktionsstödslagen finns en specialbestämmelse om godkännande av ett pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk för tariffsystemet. Pilotprojektet är viktigt ur nationell synvinkel. Projektets mål är utöver främjandet av förnybar energi att få erfarenheter av sådana särskilda omständigheter som är förenade med havsbaserade vindkraftverk, såsom byggandet ute till havs, isförhållandena och ordnandet av underhållet.

På basis av 13 § i produktionsstödslagen ska elproducenten lämna in en skriftlig förhandsanmälan till Energimyndigheten senast en månad efter beslutet att bygga ett vindkraftverk, biogaskraftverk eller trädbränslekraftverk som uppfyller förutsättningarna för godkännande för tariffsystemet. Syftet med förhandsanmälan har varit att producera information om nya projekt och tidtabeller för deras genomförande med tanke på statens budget- och ramprocesser samt om ökningen av elproduktionen från förnybara energikällor och om eventuella behov att utveckla tariffsystemet.

1.2 Bedömning av nuläget

Vindkraftverkens totala kapacitet har i praktiken uppnåtts. Utöver de cirka 940 megavoltampere som redan godkänts för tariffsystemet kan för systemet faktiskt godkännas endast vindkraftverk som har fått kvotbeslut. I mitten av augusti täckte kvotbesluten kapacitet motsvarande cirka 860 megavoltampere, och beslut fattas om den resterande delen av vindkraftverkens totala kapacitet (cirka 700 megavoltampere) på basis av anhängiga ansökningar om kvotbeslut (motsv. cirka 1 440 megavoltampere).

På grund av de snabba förändringar som skett i läget för vindkraftverkens totala kapacitet i slutet av maj och början av juni 2015 finns det inga förutsättningar för begränsning av den totala kapaciteten, när man också tar hänsyn till regeringsprogrammets föresats om att de som ansökt om kvotbeslut har rätt att bli godkända för tariffsystemet. Den ökning av statens utgifter som beror på ökningen av sådan vindkraftskapacitet som godkänts för tariffsystemet bör dock fås under kontroll. Förvaltningsförfarandena bör dessutom ses över med beaktande av att vindkraftverkens totala kapacitet i praktiken redan har uppnåtts till följd av redan fattade beslut och beslut som ska fattas med anledning av anhängiga ansökningar.

En ansökan om godkännande av ett vindkraftverk för tariffsystemet förutsätter inte kvotbeslut. Eftersom vindkraftverkens totala kapacitet faktiskt har uppnåtts, ansöker i praktiken numera endast de elproducenter som fått kvotbeslut om godkännande för tariffsystemet.

Tariffsystemet har haft en klart uppmuntrande och pådrivande effekt på utvecklingen av vindkraftverksprojekt och investeringarna i vindkraftverk. Kunnandet i anslutning till projektutveckling har på motsvarande sätt utvecklats snabbt. Också administrativa hinder har kunnat undanröjas, t.ex. flyghinder och hinder med anknytning till trafikleder och planläggning. Innan tariffsystemet med inmatningspris infördes våren 2011 var andelen el som producerades med vindkraft endast cirka 0,3 procent av elförbrukningen i Finland. Till att börja med utvecklades den vindkraftskapacitet som godkänts för tariffsystemet långsamt, men utvecklingen blev klart snabbare hösten 2014. I slutet av 2014 omfattade ta-

RP 15/2015 rd

riffsystemet vindkraftskapacitet motsvarande sammanlagt 711 megavoltampere. För närvarande är andelen el som produceras med vindkraft cirka 2,5 procent av elförbrukningen. År 2015 kommer uppskattningsvis vindkraftskapacitet motsvarande cirka 500 megavoltampere att godkännas för tariffsystemet. År 2020 kommer andelen el som producerats med vindkraft uppskattningsvis att utgöra cirka 5—6 procent av den el som förbrukas i Finland. Tariffsystemet, sådant det är enligt produktionsstödslagen, kan inte längre, när andelen el som produceras med vinkraft håller på att nå upp till den ovan nämnda nivån, betraktas som ett tillräckligt kostnadseffektivt och marknadsbaserat incitamentsssystem. En del av utvecklingarna av vindkraftsprojekt har, eventuellt utan någon grund och felaktigt, antagit att vindkraftverkens totala kapacitet i något skede kommer att höjas och att produktionsstödet till el som produceras med vindkraft i övrigt kommer att förbli oförändrat. Detta är inte möjligt enbart av orsaker som har att göra med EU:s regler om statligt stöd.

Enligt uppskattning skulle man genom den totala kapaciteten i vindkraftverk som godkänns för tariffsystemet kunna uppnå en årlig produktion på 6 terawattimmar fram till år 2020. Enligt aktuella uppskattningar kunde det ovan nämnda produktionsmålet inte nås även om den sammanlagda nominella effekten hos generatorerna i för tariffsystemet godkända vindkraftverk skulle uppgå till 2 500 megavoltampere. I produktionsstödslagen används voltampere som måttenhet i stället för watt. Denna lösning ansågs vara mer entydig och, när det inte finns fasskillnad mellan den elektriska strömmen och den elektriska spänningen, motsvarar voltampere och watt varandra exakt (RP 152/2010 rd). Uppnåendet av det årliga mål om 6 terawattimmar som i den nationella klimat- och energistrategin på lång sikt (SRR 6/2008) uppsattes för produktionen av el med vindkraft skulle enligt uppskattning kräva en installerad totaleffekt på 2 500 megawatt. Vindkraftverkens skenbara effekter (nominella effekter) uttryckta i megavoltampere har dock varit i genomsnitt 20 procent högre än deras motsvarande verkliga effekter (elproduktionseffekter) uttryckta i megawatt. Orsaken därtill är de reaktiva effekter som vindkraftverk åstadkommer. Av denna orsak är den årliga produktion som motsvarar vindkraftverkens totala kapacitet enligt tariffsystemet uppskattningsvis 10 procent lägre än de 6 terawattimmar som uppsatts som mål.

De kostnader som tariffsystemet medfört för staten har varit klart högre än de kostnader som uppskattades uppstå vid planeringen av systemet. Den viktigaste orsaken därtill är medeltalet för marknadspriset på el för tre månader, som har varit 30,85—42,70 euro per megawattimme (?/MWh) åren 2012—2014. Medeltalet för marknadspriset på el för det första kvartalet av år 2015 var 32,10 ?/MWh och för det andra kvartalet 25,83 ?/MWh. När tariffsystemet planerades antogs medeltalet för marknadspriset på el för tre månader ligga kring 48—50 ?/MWh. För el som producerats med vindkraft betalas som stöd i form av inmatningspris skillnaden mellan riktpriset på el (83,50 ?/MWh) och marknadspriset på el för tre månader. Om medeltalet för marknadspriset på el för tre månader är under 30 ?/MWh, betalas i inmatningspris riktpriset minskat med 30 ?/MWh.

Tariffsystemet är ett viktigt styrmedel för Finland med tanke på uppnåendet av det mål för andelen förnybar energi som EU uppsatt för år 2020. Avsikten är att hälften av ökningen av förnybar energi ska åstadkommas med skogsenergi, och det produktionsstöd som betalas till el som produceras med skogsflis är ett viktigt styrmedel i detta sammanhang. Den förnybara energins andel av slutförbrukningen av energi i Finland var 36,8 procent år 2013, och sannolikt något lägre år 2014, medan det mål som EU satt upp för Finland med tanke på år 2020 är 38 procent. Skogsindustrins investeringar i produktionen av cellulosa ökar slutförbrukningen av energi, men de ökar relativt sett mer andelen förnybar energi. Behovet att öka den förnybara energins andel åren 2015—2020 är uppskattningsvis sammanlagt 14 terawattimmar, när man beaktar den ökning i slutförbrukningen av energi som beror på skogsindustrins investeringar. Över hälften av detta ökningsbehov (cirka 8 terawattimmar) ska realiseras genom skogsindustrins investeringar.

RP 15/2015 rd

I regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering konstateras att användningen av utsläppsfri, förnybar energi ökas på ett hållbart sätt så att dess andel under 2020-talet överstiger 50 procent och att det inrättas ett teknikneutralt stöd för förnybar energi som uppfyller EU:s riktlinjer och som minskar i takt med att produktionen blir allt mer ekonomiskt lönsam. Enligt regeringsprogrammet ska det vidare under valperioden utredas hur vindkraften kan främjas på ett kostnadseffektivt sätt. Hur målet för den förnybara energin nås och vilka åtgärder som behövs för detta ska fastställas i samband med en ny energi- och klimatstrategi som tar sikte på år 2030. Främjandet av den förnybara energin har också ett nära samband med det nationella genomförandet av EU:s klimat- och energipaket 2030 och dess övriga mål. Utvecklandet av ett nytt stödsystem ska enligt planerna inledas hösten 2015. Med tanke på utvecklandet av ett stödsystem som är förenligt med målen i regeringsprogrammet är det ändamålsenligt att det på förhand är känt att staten från och med år 2018 lösgör sig från tariffsystemet enligt produktionsstödslagen i fråga om el som produceras med vindkraft.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Propositionens mål är att på ett kontrollerat sätt avskaffa tariffsystemet för vindkraftverkens del när vindkraftverkens totala kapacitet har uppnåtts till följd av besluten om godkännande för tariffsystemet samt kvotbesluten. Samtidigt kan den ökning av statens utgifter som beror på ökningen av vindkraftskapacitet som godkänts för tariffsystemet hejdas. Ett ytterligare mål är dessutom att säkerställa att pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk, som i november 2014 beviljades statligt stöd för investering i det, beaktas i vindkraftverkens totala kapacitet och att det finns förutsättningar att godkänna det för tariffsystemet. Propositionens mål är vidare att skapa klarhet i situationen och i det nuvarande stödsystemets tidtabell, då man inleder utvecklingen av ett nytt stödsystem. Propositionens mål är dessutom att förenkla författningsförfarandena.

2.2 Alternativ

Beredningen har också omfattat ett alternativ som går ut på att bestämmelsen om vindkraftverkens totala kapacitet ska upphävas och att elproducenter inte längre ska kunna ansöka om godkännande av vindkraftverk för tariffsystemet. Sådana ansökningar om godkännande av vindkraftverk för tariffsystemet som är anhängiga på basis av övergångsbestämmelsen, ansökningar om godkännande av vindkraftverk för tariffsystemet på basis av gällande kvotbeslut och ansökningar om kvotbeslut ska dock behandlas enligt gällande bestämmelser. Detta alternativ bedöms dock ha en betydligt större negativ effekt på förtroendet för investeringsmiljön än det alternativ som föreslås i propositionen. När det gäller den sammanlagda kapaciteten i de vindkraftverk som godkänns för tariffsystemet, skulle dock slutresultatet sannolikt knappast skilja sig från det alternativ som föreslås i propositionen.

Vid beredningen har det dessutom tagits upp ett alternativ där besparingar eftersträvas genom att man sänker det riktpolis som tillämpas i samband med det inmatningspris som betalas för el som producerats vid vindkraftverk. Det sänkta riktpoliset skulle tillämpas på sådana vindkraftverk som godkänns för tariffsystemet efter övergångsperioden. Detta alternativ skiljer sig dock väsentligt från föresatsen i regeringsprogrammet, och enligt uppskattning åstadkommer man knappast några utgiftsbesparingar med hjälp av det. Detta alternativ bedöms också kunna ha en betydligt större negativ effekt på förtroendet för investeringsmiljön än det alternativ som föreslås i propositionen.

2.3 De viktigaste förslagen

Ett gällande kvotbeslut ska vara en förutsättning för att ett vindkraftverk kan godkännas för tariffsystemet. Ansökningarna om kvotbeslut ska avslås när den sammanlagda nominella effekten för generatorerna i vindkraftverk till följd av besluten om godkännande för tariffsystemet, kvotbesluten och det ovan nämnda projektet för havsbaserade vindkraftverk, som fått investeringsstöd, första gången har överskridit vindkraftverkens totala kapacitet. Kvotbeslutet ska gälla högst till och med den 1 november 2017. Någon förhandsanmälan ska inte längre krävas. Elproducenter ska inte längre behöva lämna in någon skriftlig förhandsanmälan till Energimyndigheten om byggande av ett vindkraftverk, biogaskraftverk eller trädbränslekraftverk som uppfyller förutsättningarna för godkännande för tariffsystemet.

De ändringar som föreslås är administrativa ändringar, och de påverkar inte gjorda bedömningar av tariffsystemets förenlighet med den inre marknaden.

De föreslås ingen ändring av den totala kapacitet hos vindkraftverk som godkänns för tariffsystemet. Några ändringar föreslås inte heller i det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid sådana vindkraftverk som godkänts för tariffsystemet, i elproducenters rätt att ansöka om godkännande av vindkraftverk för tariffsystemet när de fått kvotbeslut, i förutsättningarna för ansökan om kvotbeslut eller godkännande av ansökan om kvotbeslut och inte heller i den reglering som gäller företräde att få kvotbeslut.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för utvecklingen av vindkraftskapacitet och företagens investeringar

I propositionen föreslås det inte någon ändring av den maximala totala kapacitet hos vindkraftverk som godkänns för tariffsystemet. Denna totala kapacitet håller på att uppnås till följd av kvotbeslut och anhängiga ansökningar om kvotbeslut. Enligt de projektplaner som elproducenter lämnat in i samband med ansökningar om kvotbeslut ska de projekt som fått kvotbeslut kunna genomföras under kvotbeslutens giltighetstid. Detta kan i princip inte ifrågasättas. En del projekt skulle dock kunna bli försenade, så att de inte längre skulle kunna godkännas för tariffsystemet. Enligt en preliminär bedömning skulle andelen sådana projekt som blir försenade vara cirka 10—15 procent av vindkraftverkens totala kapacitet, vilket skulle innebära cirka 0,5—0,8 terawattimmar lägre årsproduktion.

Utgående från godkända kvotbeslut och anhängiga ansökningar om kvotbeslut kommer det att investeras stort i nya vindkraftverk åren 2015—2017. Den sammanlagda kapaciteten hos de vindkraftsprojekt som är anhängiga i Finland överskrider över femfaldigt vindkraftverkens totala kapacitet enligt tariffsystemet. Också kapaciteten hos sådana projekt för vilka förberedelserna har kommit långt överskrider vindkraftverkens totala kapacitet. I syfte att säkerställa fortsatt utveckling av vindkraftverksprojekt och förutsättningarna för investeringar också efter år 2017 är avsikten att ett nytt stödsystem börjar utvecklas hösten 2015 i enlighet med regeringsprogrammet. På samma gång säkerställs det att vindkraftssektorns sysselsättande effekt fortsätter att öka.

Genom propositionen säkerställs förutsättningarna för att godkänna pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk på Tahkoluoto i Björneborg för tariffsystemet, vilket är en viktig förutsättning för att projektet kan genomföras.

Upphävandet av bestämmelserna om obligatorisk förhandsanmälan och slopandet av bestämmelserna om elproducentens skyldighet att anmäla minskning av den nominella effekt som fastställts i kvotbeslutet avser att minska företagens administrativa börda och indirekt förbättra förutsättningarna för investeringar.

3.2 Konsekvenser för Finlands mål i fråga om förnybar energi

Tariffsystemet enligt produktionsstödslagen är ett centralt styrmedel för Finland för att det åtagande gällande förnybar energi som EU ålagt Finland ska kunna fullgöras. Inom EU har man åtagit sig att fram till år 2020 öka andelen energi som härstammar från förnybara energikällor till 20 procent av den slutliga förbrukningen av energi. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG har det för varje medlemsstat fastställts ett eget bindande mål när det gäller andelen förnybar energi. För Finland har det satts upp ett bindande mål om att höja andelen förnybar energi till 38 procent av den slutliga förbrukningen av energi år 2020. Målet är att uppskattningsvis hälften av ökningen av förnybar energi i Finland fram till år 2020 ska ske genom ökad användning av skogsbaserad energi.

Den förnybara energins andel av slutförbrukningen av energi i Finland var 36,8 procent år 2013 och sannolikt något lägre år 2014. Det mål som EU satt upp för Finland med tanke på år 2020 riskerar inte att bli ouppnått, även om den ökning av el som produceras med vindkraft tack vare tariffsystemet skulle vara lägre än det ursprungliga målet 6 terawattimmar och om produktionsmålet för 2020 enligt den nationella energi- och klimatstrategin inte skulle uppnås.

3.3 Konsekvenser i fråga om de kostnader som produktionsstödet medför för staten

Största delen av de stöd som betalas ut på basis av tariffsystemet består av det inmatningspris som betalas för el som produceras med vindkraft. Det har uppskattats att det inmatningspris som betalas för el som produceras vid vindkraftverk tar 137,9 miljoner euro av anslaget under moment 32.60.44 (214 miljoner euro) i statsbudgeten för 2015.

Från och med 2015 ser investeringarna i vindkraftverk ut att bli genomförda i en snabbare takt än vad som tidigare hade bedömts. Detta skulle i motsvarande grad öka de kostnader som medförs för staten på grund av produktionsstödet, särskilt åren 2016 och 2017. Propositionen bedöms dock från och med år 2018 hejda ökningen av de kostnader som medförs för staten av det produktionsstöd som betalas för el som produceras med landbaserad vindkraft. Pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk tas sannolikt i kommersiell drift först år 2018, vilket innebär att det kommer att öka de kostnader som produktionsstödet medför för staten i någon mån ännu år 2019. Enligt uppskattning kommer propositionen att medföra besparingar på 30—45 miljoner euro i statsbudgeten för nästföljande år, dvs. år 2020. Då vindkraftverkens skenbara effekter uttryckta i megavoltampere har varit i genomsnitt 20 procent högre än motsvarande verkliga effekter uttryckta i megawatt och elproduktionen på motsvarande sätt mindre, skulle besparingen år 2020 dock vara större, cirka 70—80 miljoner euro. Det produktionsstöd som betalas ut för el som produceras med vindkraft uppgår uppskattningsvis till 210—225 miljoner euro år 2020, medan det enligt den tidigare uppskattningen skulle ha uppgått till nästan 300 miljoner euro. Marknadspriset på el år 2020 har antagits vara 36 €/MWh. Marknadspriset på el för tre månader var i genomsnitt 32,10 €/MWh under det första kvartalet och 25,83 €/MWh under det andra kvartalet av år 2015. Marknadspriset på el antas stanna på en låg nivå under det innevarande årtiondet.

Från och med år 2023 kommer det produktionsstöd som betalas ut att minska årligen, då vindkraftskapacitet börjar falla bort ur systemet. Det produktionsstöd som betalas ut uppgår uppskattningsvis till 145—155 miljoner euro år 2026, till 105—115 miljoner euro år 2027 och till 55—65 miljoner euro år 2028. Marknadspriset på el har antagits vara 40 €/MWh åren 2026—2030. Efter år 2030 ska något produktionsstöd inte längre betalas, eftersom ett projekt kan få produktionsstöd i högst 12 år. Marknadspriset på el för tre månader påverkar i hög grad de kostnader som medförs för staten. Om marknadspriset på el

RP 15/2015 rd

vore 50 ?/MWh åren 2026—2030, skulle beloppet av produktionsstöd som betalas ut vara uppskattningsvis 75—85 miljoner euro lägre.

3.4 Konsekvenser för Energimyndighetens verksamhet

Propositionen ökar behovet av resurser vid Energimyndigheten temporärt under en övergångsperiod. Energimyndighetens arbetsbörda har dessutom ökat med uppskattningsvis 0,5 årsverke till följd av de omfattande förfrågningar med begäran om information och handlingar som vindkraftsprojektutvecklare och deras ombud inlämnat efter det att programmet för statsminister Sipiläs regering publicerats. Den temporära ökningen av resursbehovet kan tillgodoses genom omfördelning av resurser.

Uppdateringen av Energimyndighetens datasystem medför uppskattningsvis kostnader på 30 000—40 000 euro. Uppdateringsbehovet har ett nära samband med de ändringar som föreslås i bestämmelserna om kvotbeslut och sloandet av skyldigheten att göra en förhandsanmälan. Å andra sidan minskar upphävandet av bestämmelserna om förhandsanmälan och bestämmelserna om ändring av kvotbeslutet på basis av elproducentens anmälan den administrativa börda som medförs för Energimyndigheten.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Under beredningen har Energimyndigheten, Finsk Energiindustri rf och Finlands Vindkraftsförening rf hörts.

Utlåtande över propositionsutkastet begärdes av justitieministeriet, miljöministeriet, finansministeriet, Energimyndigheten, föreningen Bioenergia ry, Finsk Energiindustri rf, föreningen Suomen Biokaasuyhdistys ry, Finlands Sågar rf, Finlands Vindkraftsförening rf och föreningen Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry. Begäran om utlåtande skickades ut den 18 juni 2015, och tiden för utlåtande löpte ut den 30 juli 2015. Arbets- och näringsministeriet publicerade dessutom ett meddelande om remissförfarandet.

Sammanlagt 24 remissyttranden lämnades. Finansministeriet välkomnar propositionen som sådan eftersom målet för den är att åstadkomma de besparingar i fråga om produktionsstödet till vindkraftsenergi som satts upp i regeringsprogrammet. Miljöministeriet har inget att anmärka på propositionsutkastet. Justitieministeriet föreslår några författnings tekniska ändringar. Energimyndigheten understöder propositionen eftersom förslagen skapar klarhet i förvaltningen av tariffsystemet. Finlands Näringsliv EK anser att det är positivt med tanke på förutsägbarheten av företagets och investerarnas investerings- och verksamhetsbetingelser att vindkraftverkens totala kapacitet inte begränsas genom propositionen, och att tariffsystemet avskaffas för vindkraftens del när kvoten har uppfyllts. Finsk Energiindustri rf anser det ytterst beklagligt med tanke på säkerheten hos företagets investeringar att regeringen snabbt och i betydlig grad ändrar stödsystemet som varit i kraft över endast en regeringsperiod, men anser att propositionen är en bra kompromiss med tanke på genomförandet av en beklaglig nedskärning. Finlands Vindkraftsförening rf anser att de föreslagna ändringarna oskäligt försämrar berättigade förväntningar som baserar sig på gällande lag, men konstaterar dock att det förslag som presenteras i enligt propositionen är den bästa kompromissen bland alternativen för genomförande av nedskärningar. Finlands Näringsliv EK, Finsk Energiindustri rf och Finlands Vindkraftsförening rf anser att det är ytterst viktigt att pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk genomförs och att detta ska säkerställas genom de förslag som ingår i propositionen. Teknologia-teollisuus - Teknologiaindustri ry anser att propositionen inte stöder den långsiktiga planeringen på vindkraftsområdet, eftersom där inte presenteras några klara riktlinjer för utbyggnaden av vindkraft genom fortsatt produktionsstödslag efter år 2020. Utvecklarna av vindkraftsprojekt och Finlands naturskyddsförbund motsätter sig propositionen. Föreningen Suomen Omakotiliitto ry anser att en kontrollerad avskaffning av tariffsystemet är motiverad. Föreningen Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry anser att propositionen är ett steg

RP 15/2015 rd

i rätt riktning men ett otillräckligt sådant. I ett remissyttrande föreslås dessutom att stödnivån bör sänkas.

Lagförslaget bearbetades utgående från de synpunkter som framfördes i justitieministeriets remissyttrande samt dessutom i fråga om bestämmelserna om pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk, så att projektet, som fått investeringsstöd, har förutsättningar att bli godkänt för tariffsystemet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

6 §. Tariffsystemet. Det föreslås att 3 mom. ändras för vindkraftverkens del för att bestämmelsen ska ligga i linje med den ändring som föreslås i det inledande stycket i 9 § 1 mom. Bestämmelser om en elproducents företräde att få kvotbeslut finns i 17 a §, och ingen ändring av bestämmelserna föreslås till denna del.

9 §. Särskilda förutsättningar för godkännande av vindkraftverk. Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. samt 2 mom. ska ändras. Enligt det inledande stycket i 1 mom. ska ett vindkraftverk kunna godkännas för tariffsystemet bara om vindkraftverket omfattas av ett kvotbeslut. Praktiskt taget alla ansökningar om godkännande av vindkraftverk för tariffsystemet baserar sig numera på kvotbeslut. Enligt 2 mom. ska ett pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som beviljats statligt stöd för investering i det dock godkännas för tariffsystemet utan kvotbeslut. Det är fråga om ett pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som arbets- och näringsministeriet genom sitt beslut TEM/2132/521/2013 i november 2014 beviljat 20 miljoner euro i investeringsstöd. I investeringsbeslutet uppskattas mer detaljerade villkor angående tidtabellen för genomförande av projektet. Projektets nominella effekt är uppskattningsvis 60 megavoltampere. Genom sitt beslut SA.38428 (2014/N) har Europeiska kommissionen godkänt det havsbaserade vindkraftverkets investeringsstöd (20 miljoner euro) och inmatningspris enligt produktionsstödslagen såsom förenligt med den inre marknaden.

13 §. Förhandsanmälan. Paragrafen föreslås bli upphävd som onödig. Samtidigt minskas den administrativa bördan som medförs för elproducenter och Energimyndigheten. På basis av kvotbeslut går det att i fråga om vindkraftverk erhålla uppgifter som motsvarar förhandsanmälan när vindkraftverkens totala kapacitet har uppnåtts till följd av besluten om godkännande för tariffsystemet samt kvotbesluten. När det gäller biogaskraftverk och trädbränslekraftverk har det visat sig att några förhandsuppgifter inte behövs, bl.a. på grund av att antalet sådana kraftverk är litet.

14 §. Ansökan. Det föreslås att 2 mom. ändras. Ansökan om godkännande av ett vindkraftverk för tariffsystemet ska göras innan kvotbeslutet upphör att gälla. Den föreslagna ändringen ligger i linje med den ändring som föreslås i det inledande stycket i 9 § 1 mom.

Den ändring som föreslås i 2 mom. ska dock inte omfatta sådana pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som beviljats statligt stöd för investering i dem. Godkännande av det pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som föreslås bli genomförd på Tahkoluoto i Björneborg ska enligt den ändring som föreslås i 9 § 2 mom. inte förutsätta något kvotbeslut.

15 §. Beslut om godkännande. Det föreslås att hänvisningen till förhandsanmälan enligt 13 § ska slopas i 1 mom.

17 b §. Kvotbeslut som gäller vindkraftverk. Det föreslås att 2 och 3 mom. ändras delvis. Ingen ändring föreslås i 1 mom.

Enligt 1 mom. ska Energimyndigheten fatta ett kvotbeslut, om ansökan uppfyller de villkor som anges i 17 a § och det enligt denna lag inte föreligger något hinder för godkännande. En ansökan kan enligt 17 a § 2 mom. göras efter det att de bygglov och åtgärdstillstånd som enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) behövs för vindkraftverkets turbiner har vunnit laga kraft och ett sådant avtal enligt elmarknadslagen som möjliggör

RP 15/2015 rd

anslutning av vindkraftverket till elnätet har ingåtts med nätinnehavaren. I enlighet med den gällande lagen får elproducenten på basis av en ansökan om kvotbeslut företräde då byggloven eller åtgärdstillstånden har vunnit laga kraft, dvs. då det inte längre går att söka ändring i dem med ordinära rättsmedel, och ifrågavarande avtal har ingåtts med elnätsinnehavaren. Bestämmelsen tillämpas enligt sin lydelse, och det är inte möjligt att vid tillämpningen av bestämmelsen ställa ytterligare krav angående bl.a. det nämnda lovet, tillståndet eller avtalets eventuella verkställbarhet. Det primära syftet med kvotbeslut har varit att minska de osäkerhetsfaktorer som ur investerarnas synvinkel är förenade med genomförandet av planerade vindkraftverk. Regleringens mål, syfte, ändamålsenlighet, förutsägbarhet och funktion säkerställs, om företräde på basis av ansökan om kvotbeslut innehas av den elproducent vars ansökan enligt ordalydelsen i 17 a § 2 mom. uppfyller kraven angående lagakraftvunnet bygglov eller åtgärdstillstånd och avtal som möjliggör anslutning till elnätet, oberoende av huruvida de övriga förutsättningarna för byggande av ett vindkraftverk uppfylls eller inte. Det är fråga om projekt som med stor sannolikhet kommer att genomföras (se EkUB 2/2014 rd).

Enligt 2 mom. i gällande lag ska Energimyndigheten avslå en ansökan om kvotbeslut, om det föreligger vägande skäl att misstänka att elproducenten på grund av det stora antalet vindturbiner vid vindkraftverket eller av andra orsaker inte har förutsättningar eller uppenbarligen inte ens någon avsikt att ansöka om godkännande för tariffsystemet. Ingen ändring föreslås i 2 mom. till denna del. Tröskeln för tillämpning av bestämmelsen om avslag är mycket hög även med beaktande av det förbud mot ändringssökande i ett avslagsbeslut som föreskrivs i 55 § 2 mom. Regleringens mål, syfte, ändamålsenlighet, förutsägbarhet och funktion säkerställs, när tröskeln för tillämpning av bestämmelserna om att avslå ansökan om kvotbeslut är så hög som i gällande lag.

I 2 mom. föreslås den senare delen bli ändrad, så att Energimyndigheten ska avslå alla ansökningar om kvotbeslut efter det att vindkraftverkens totala kapacitet till följd av beslutet om godkännande för tariffsystemet, kvotbeslutet och det i 9 § 2 mom. avsedda pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk första gången har uppnåtts. På samma sätt som i gällande lag behöver ovan nämnda beslut inte ännu ha vunnit laga kraft. Det pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som ska genomföras på Tahkoluoto i Björneborg kommer att minska den totala kapacitet hos vindkraftverk som står till förfogande med uppskattningsvis 60 megavoltampere. En viktig ändring är att en kvot av vindkraftverkens totala kapacitet endast en gång genom kvotbeslut kan fastställas för ett vindkraftverk, och att exempelvis en ändring av ett kvotbeslut enligt 17 c § 2 mom. eller återkallelse av ett kvotbeslut enligt 17 d § inte leder till att en del av den totala kapaciteten frigörs för att kunna tas i bruk på nytt. Av den föreslagna ändringen kan det anses också följa att endast sådana elproducenter som ansökt om kvotbeslut har rätt att i enlighet med 55 § söka ändring i kvotbeslutet. Kvotbeslut påverkar inte direkt andra elproducenters rätt, skyldigheter eller fördelar på det sätt som avses i 6 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996), då det inte längre av upphävandet av ett kvotbeslut följer att en del av vindkraftverkens totala kapacitet frigörs för att kunna tas i bruk på nytt.

Enligt 3 mom. ska kvotbeslutet gälla högst till och med den 1 november 2017. Fram till ingången av juni hade Energimyndigheten inom en kort tid fått ta emot ansökningar om kvotbeslut motsvarande mer än 1 420 megavoltampere. Behandlingen av dessa ansökningar kommer att ta en betydligt längre tid än den tidigare behandlingstiden på två månader. När det gäller giltigheten av kvotbeslut ska det föreskrivas att en elproducent från och med tidpunkten för inlämnande av en ansökan om kvotbeslut inte ska ha en betydligt längre tid på sig för att förbereda investeringen i vindkraftverket och för att lämna in ansökan om godkännande för tariffsystemet jämfört med sådana elproducenter som redan tidigare har hunnit få kvotbeslut. På detta sätt säkerställs att elproducenter inte ska få obehörig vinst på grund av ansökningarnas förlängda behandlingstid, då det bakom de långa behandlingstiderna åtminstone delvis också ligger elproducenters och deras ombudsmäns agerande,

RP 15/2015 rd

t.ex. deras omfattade begäran om information och handlingar. Elproducenter kan få reda på hur en anhängig ansökan om kvotbeslut förhåller sig till vindkraftsverkens till buds stående totala kapacitet bl.a. på Energimyndighetens webbtjänst, och kan bedöma de risker som är förenade med fortsatt utveckling av ett vindkraftprojekt när det gäller godkännande för tariffsystemet, redan innan Energimyndigheten fattar beslut.

Den tidsfrist som nämns i 3 mom. betyder i praktiken att staten lösgör sig från tariffsystemet enligt produktionsstödslagen från och med år 2018 när det gäller el som produceras med vindkraft. Den sammanlagda kapaciteten hos vindkraftverk som godkänts för tariffsystemet uppnår sin maximala nivå år 2018. Enligt 16 § 2 mom. i produktionsstödslagen kan en elproducent få inmatningspris i högst tolv år från och med den tidpunkt då rätten till inmatningspris inträder. Från och med år 2023 börjar vindkraftskapacitet falla bort ur tariffsystemet, eftersom de första vindkraftverken har godkänts för tariffsystemet år 2011. Efter år 2030 ska något produktionsstöd inte längre betalas, eftersom ett projekt kan få stöd i högst 12 års tid.

17 c §. Ändring och överföring av kvotbeslut samt anmälningskyldighet. Paragrafens 1 mom. föreslås bli upphävd som onödigt. Samtidigt minskas den administrativa börda som medförs för elproducenter och Energimyndigheten. Elproducenter ska i fortsättningen inte längre behöva underrätta Energimyndigheten, om den sammanlagda nominella effekten hos vindkraftverkets generatorer minskar jämfört med den nominella effekt som anges i kvotbeslutet. På motsvarande sätt är det inte längre nödvändigt att Energimyndigheten ändrar kvotbeslutet.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt. Vindkraftverkens totala kapacitet kommer snart att vara uppnådd till följd av besluten på ansökningar om godkännande för tariffsystemet, kvotbesluten och anhängiga ansökningar om kvotbeslut.

Enligt övergångsbestämmelsen tillämpas på en ansökan om godkännande av ett vindkraftverk för tariffsystemet som är anhängig vid ikraftträdandet av denna lag de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Kvotbeslut ska då inte utgöra någon förutsättning för godkännande för tariffsystemet.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Godkännande av ett kraftverk för tariffsystemet och den därigenom uppstående rätten till inmatningspris utgör en sådan förmögenhetsrättslig förmån för en elproducent som hör till det egendomsskydd enligt 15 § 1 mom. som tryggas i grundlagen (GrUU 37/2010 rd). Denna förmån har också kopplingar till näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen. På motsvarande sätt kan ett kvotbeslut enligt 17 b § också anses utgöra en sådan förmögenhetsrättslig förmån för en elproducent som hör till det egendomsskydd enligt 15 § 1 mom. som tryggas i grundlagen och som också har kopplingar till näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen. Propositionen innehåller inte något förslag som skulle ändra på detta. En ansökan om kvotbeslut har däremot inte dylika inverknings i fråga om egendomsskyddet eller näringsfriheten.

I fortsättningen utgör ett kvotbeslut enligt den ändring som föreslås i det inledande stycket i 9 § 1 mom. alltid en förutsättning för att ett vindkraftverk kan godkännas för tariffsystemet. Ur investerarnas synvinkel minskar ett kvotbeslut osäkerhetsfaktorerna kring genomförandet av planerade vindkraftverk. Med den bakre gräns för upphörandet av kvotbesluts giltighet som föreskrivs i 17 b § 3 mom. säkerställs att de elproducenter vars ansökningar om kvotbeslut tar en längre tid att behandla på grund av anhopningen av ansökningar inte får en väsentligt bättre ställning än de elproducenter som redan fått kvotbeslut. De sista kvotbesluten kommer enligt uppskattning att fattas hösten 2015 på basis av ansökningar som anhängiggjorts senast i juni 2015, vilket innebär att behandlingstiden för

RP 15/2015 rd

ansökningar kommer att bli avsevärt längre än den tidigare behandlingstiden på två månader. Trots att kvotbeslutet blir försenat kan projektutvecklarna fortsätta att aktivt vidareutveckla sina projekt. Den bakre gränsen för upphörande av kvotbesluts giltighet föreslås vara cirka två år efter ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna. Pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk ska dock godkännas för tariffsystemet trots den ändring som föreslås i 9 § 2 mom. utan separat kvotbeslut. Denna bestämmelse tillämpas endast på ett pilotprojekt som har ett gällande beslut om investeringsstöd. Den föreslagna regleringen kan anses ligga i linje med generalklausulen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen och med 18 § i grundlagen där näringsfriheten tryggas.

På grundval av det ovanstående kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010) 13 § och 17 c § 1 mom., av dem 17 c § 1 mom. sådant det lyder i lag 434/2014, och *ändras* 6 § 3 mom., det inledande stycket i 9 § 1 mom. och 9 § 2 mom., 14 § 2 mom., 15 § 1 mom. samt 17 b § 2 och 3 mom., av dem 6 § 3 mom., 9 § 2 mom. samt 17 b § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 434/2014, som följer:

6 §

Tariffsystemet

Den elproducent som först har ansökt om godkännande enligt 14 § har företräde att få sitt biogaskraftverk och trädbränslekraftverk godkänt för tariffsystemet. Bestämmelser om företräde att få en kvot av den maximala sammanlagda effekten för tariffsystemet enligt 2 mom. 2 punkten (*vindkraftverkens totala kapacitet*) fastställd för ett vindkraftverk finns i 17 a §.

9 §

Särskilda förutsättningar för godkännande av vindkraftverk

Ett vindkraftverk kan godkännas för tariffsystemet bara om en kvot av vindkraftverkens totala kapacitet har fastställts för vindkraftverket genom ett beslut och

Ett pilotprojekt för havsbaserade vindkraftverk som beviljats statligt stöd för investering ska godkännas för tariffsystemet.

14 §

Ansökan

Ansökan ska göras innan ett vindkraftverk, ett biogaskraftverk och en biogasanläggning som producerar biogas för kraftverket eller ett trädbränslekraftverk tas i kommersiell drift och i fråga om ett vindkraftverk, med undantag för pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk, dessutom innan kvotbeslutet upphör att gälla. En ansökan om godkännande av ett skogsfliskraftverk kan göras också när kraftverket har tagits i kommersiell drift.

15 §

Beslut om godkännande

Energimyndigheten ska godkänna ett kraftverk för tariffsystemet, om det av ansökan framgår att förutsättningarna enligt denna lag är uppfyllda och det enligt denna lag inte finns något hinder för att godkänna kraftverket.

RP 15/2015 rd

17 b §

Kvotbeslut som gäller vindkraftverk

— — — — —
Energimyndigheten ska avslå en ansökan om kvotbeslut, om det föreligger vägande skäl att misstänka att elproducenten på grund av det stora antalet vindturbiner vid vindkraftverket eller av andra orsaker inte har förutsättningar eller uppenbarligen inte någon avsikt att ansöka om godkännande för tariffsystemet. Energimyndigheten ska också avslå ansökningarna om kvotbeslut efter det att vindkraftverkens totala kapacitet till följd av besluten om godkännande för tariffsystemet, kvotbesluten och det i 9 § 2 mom. avsedda pilotprojektet för havsbaserade vindkraftverk första gången har uppnåtts.

Kvotbeslutet gäller i två år från det att beslutet vunnit laga kraft, dock högst till och med den 1 november 2017.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en ansökan om godkännande av ett vindkraftverk för tariffsystemet som är anhängig vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 3 september 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Näringsminister Olli Rehn